

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΓΚΑΝΑ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

a

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον:

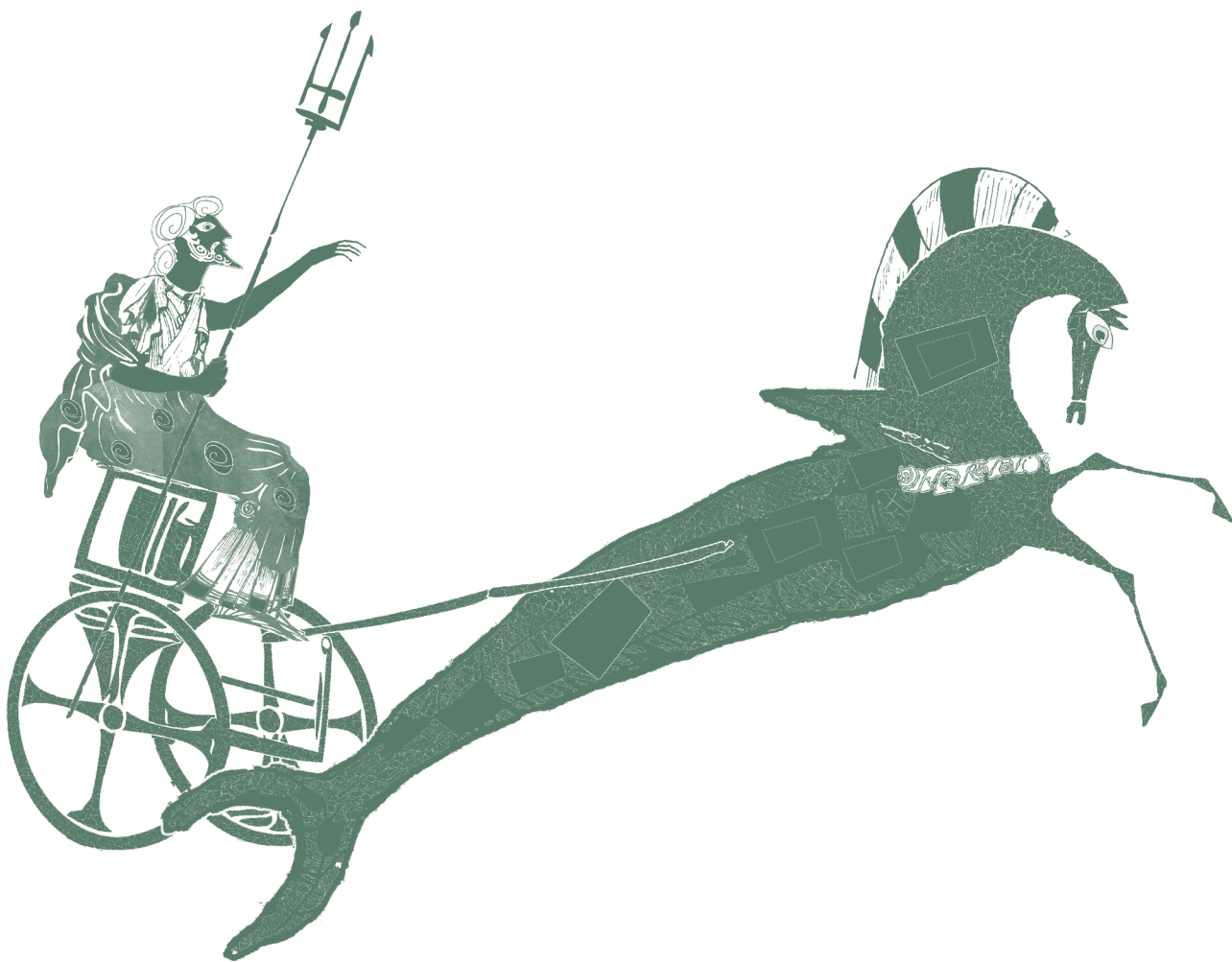
Ἀρχίζει η Οδύσσεια!

Ἡ Ἀθηνά εξασφαλίζει την επιστροφή

του Οδυσσέα στην Ἰθάκη

ενώπιον του Συμβουλίου των Θεών.

Ἐλειπε, βέβαια, ο Ποσειδάωνας. Τυχαίο;

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ και δυο καιρούς αν θέλετε και τρεις ήταν ένας άντρας πολυμήχανος και κοσμογυρισμένος, που είχε σπουδάσει τους ανθρώπους και τους ήξερε από την καλή κι απ' την ανάποδη. Αυτός ο άντρας έγινε ξακουστός για τα κατορθώματά του, που τα τραγούδησε ένας μεγάλος Ποιητής, ο Όμηρος! (Ο Όμηρος είναι πατέρας όλων των ποιητών, ο πρώτος ράπερ και προ-προ-προ-παπούς μας.) Το μεγαλύτερο επίτευγμά του ήταν που πάτησε ή κούρσεψε ή κατέλαβε, όπως θα λέγαμε σήμερα, το ιερό κάστρο της Τροίας.

Το πλήρωσε ακριβά όμως. Δέκα ολόκληρα χρόνια δερνότανε και σκυλοπνιγόταν στη θάλασσα, προσπαθώντας να σώσει το κεφάλι του και τους συντρόφους και συμπολεμιστές του. Το δεύτερο δεν το κατάφερε τελικά· από δικό τους φταίξιμο. Άκου να φάνε τα ιερά βόδια του Ήλιου! Κι αυτός τους καταράστηκε να μην ξαναπατήσουν το χώμα της πατρίδας τους ποτέ. Έτσι κι έγινε. Όλοι τους χάθηκαν ανίδεοι και χορτάτοι εκτός από αυτόν για τον οποίο μιλάμε, τον περίφημο Οδυσσέα, που ήταν βασιλιάς

της Ιθάκης, γιος του Λαέρτη και της Αντίκλειας, άντρας της Πηνελόπης και πατέρας του Τηλέμαχου. Είχε κι ένα σκύλο, τον Άργο, που ήταν πιστός σαν όλους τους σκύλους. Αλλά ο Άργος παραήταν πιστός. Περίμενε τον Οδυσσέα είκοσι ολόκληρα χρόνια να γυρίσει από την Τροία, για να ξεψυχήσει μπρος στα πόδια του.

Πολλοί πήγανε στην Τροία τότε απ' όλη την Ελλάδα. Πολλοί σκοτώθηκαν στις μάχες, αφήνοντας εκεί τα κόκαλά τους. Οι νεκροί ήταν τόσοι, που ξεχείλισε ο ποταμός Σκάμανδρος από τα κουφάρια τους. Αχαιοί και Τρώες έπλεαν τουμπανιασμένοι και αδελφωμένοι πα προς τη θάλασσα. Άλλοι πνίγηκαν στην επιστροφή για την πατρίδα με τα καρυδότσουφλα της εποχής. Μύρο το κύμα που τους τύλιξε. Γιατί έγιναν όλα αυτά, θα μου πείτε; Μην ρωτάτε καλύτερα. Για ένα πουκάμισο αδειανό, για μιαν Ελένη.

Τέλος υπάρχουν και κάποιοι, οι περισσότεροι, που γλίτωσαν και γύρισαν στα σπίτια τους. Μόνο ο Οδυσσέας που μέρα και νύχτα ονειρευόταν να γυρίσει στον τόπο του ήταν σκλάβος μιας θεάς που τη λέγανε Καλυψώ. Η Καλυψώ ήταν πολύ όμορφη, να της πάρεις το κεφάλι, που έλεγε η γιαγιά μου. Είχε πλούσια μακριά μαλλιά, που έφταναν ως τη δαχτυλιδένια μέση της. Αυτή η θεά λοιπόν είχε ερωτευτεί τρελά τον Οδυσσέα, αλλά κι

αυτός δεν ήταν αδιάφορος μπροστά σε τέτοια ομορφιά. Τον ήθελε δικό της και τον κρατούσε στα θολωτά παλάτια της, κατὰ δίκό της...

Με του κύκλου τα γυρίσματα που ανεβοκατεβαίνουν, οι θεοί άλλαξαν γνώμη και αποφάσισαν πως ήρθε η ώρα ν' αφήσουν τον Οδυσσέα να γυρίσει στο σπίτι του. Όλοι τον έβλεπαν με καλό μάτι, εκτός από τον Ποσειδώνα, τον θεό της θάλασσας. Αυτός του το κρατούσε μανιάντικο. Γιατί; Θα το μάθουμε σε λίγο.

Μια μέρα που ο Ποσειδώνας είχε πάει στους Αιθίοπες, σ' ένα τσιμπούσι που έκαναν προς τιμήν του, μαζεύτηκαν οι Αθάνατοι στο ανάκτορο του Δία. Αφού ψύχασαν τους είπε δυο λόγια ο βασιλιάς θεών και ανθρώπων.

ΔΙΑΣ: Θα το 'χετε προσέξει όλοι το χούι των θνητών να τα φορτώνουν όλα στους θεούς. Το πεπρωμένο φυγείν αδύνατον, σου λένε. Αλλά φταίνε οι ίδιοι για όσα βάσανα πέφτουν στο αγύριστο κεφάλι τους. *(Ακούγονται μουρμουρητά επιδοκιμασίας.)* Δείτε τον Αίγισθο. Ποιος του 'πε να παρασύρει την Κλυταιμνήστρα στο κρεβάτι του; Ποιος του 'πε να σκοτώσει τον Αγαμέμνονα μόλις μπήκε στο σπίτι του, επιστρέφοντας θριαμβευτής από την Τροία;

ΦΩΝΕΣ:

— Και τον είχαμε προειδοποιήσει...

—Ότι θα τον σκοτώσει ο γιος του Αγαμέμνονα ο Ορέστης...

—Κι αυτόν και την Κλυταιμνήστρα.

ΔΙΑΣ: Βεβαίως! Στείλαμε τον Ερμή. Φταίει το πεπρωμένο ή το ξερό του το κεφάλι;

ΑΘΗΝΑ: Βασιλιά των βασιλέων και πατέρα όλων μας, θεών και ανθρώπων, καλά να πάθει ο Αίγισθος. Κατά τα έργα του κι η τιμωρία. Εγώ τον Οδυσσέα σκέφτομαι. Αυτόν τον φρόνιμο άντρα που βασανίζεται τόσα χρόνια μακριά από την πατρίδα και τους αγαπημένους του.

ΔΙΑΣ: Μωρέ είναι ένας κι αυτός...

ΑΘΗΝΑ: Τι έχεις μαζί του, Ολύμπιε; Μήπως δεν σου πρόσφερε τόσες θυσίες και εκατόμβες στην Τροία; Γιατί τον μάχεσαι τόσο;

ΔΙΑΣ: Θέλεις και τα λες, παιδί μου, ή σου ξεφεύγουν αυτά τα λόγια; Εγώ μάχομαι τον Οδυσσέα ή ο Ποσειδώνας, ο κραταιός βασιλιάς των θαλασσών; Ξέρεις γιατί;

ΑΘΗΝΑ: Ξέρω...

ΔΙΑΣ: ...γιατί τύφλωσε τον γιο του τον Πολύφημο. Τύφλωσε το μονόφθαλμο παιδί του και θέλει να τον εκδικηθεί. Είναι παράλογο;

ΑΘΗΝΑ: Όχι, αλλά πάνε τόσα χρόνια, καλέ μου πατέρα. Έλεος!

ΔΙΑΣ: Γιατί, του το χρωστάμε;

ΑΘΗΝΑ: Ναι, κατά κάποιον τρόπο. Στο κάτω κάτω είναι δικός μας άνθρωπος.

ΔΙΑΣ: Άνθρωπος ναι, δικός μας όχι. Ένας θνητός είναι, κορίτσι μου.

ΑΘΗΝΑ: Δεν είναι ντροπή να είσαι θνητός.

ΔΙΑΣ: Ξέρεις ποιο είναι το κακό μ' εσένα; Θέλεις να έχεις πάντα την τελευταία λέξη.

ΑΘΗΝΑ: Σου 'μοιασα, μπαμπάκα μου...

ΔΙΑΣ: Τέλος πάντων. Η αλήθεια είναι ότι πρέπει να σκεφτούμε τον γυρισμό του Οδυσσέα στην Ιθάκη. Όσο για τον Ποσειδώνα, δεν μπορεί να πάει κόντρα σε όλο το Δωδεκάθεο. Θ' αναγκαστεί να βάλει νερό στο κρασί του. Έχει αντίρρηση κανένας;

ΦΩΝΕΣ: Κανένας, κανένας, ούτις...

Η Αθηνά δεν μπορούσε να κρύψει τη χαρά της.

ΑΘΗΝΑ: Πατέρα μου, καλέ μου πατέρα, αφού είναι θέλημα θεών, ας στείλουμε αμέσως τον Ερμή στη νήσο της Ωγυγίας να βρει την Καλυψώ και να της πει ν' αφήσει ελεύθερο τον Οδυσσέα να γυρίσει σπίτι του. Εγώ λέω να πάω στην Ιθάκη να βρω τον Τηλέμαχο, που έχω δυο λόγια να του πω.

Μια πρωτότυπη νέα Οδύσσεια ξαναγραμμένη από έναν σύγχρονο δημιουργό. Ο Μιχάλης Γκανάς ξαναγράφει και ξαναλέει την Οδύσσεια με τον δικό του τρόπο, βάζοντας μέσα στο κείμενο στοιχεία από την πλούσια γλωσσική μας παράδοση.

“ Θυμήθηκε ολοκάθαρα εκείνη την ημέρα που διάβηκε στερνή φορά την όμορφη καμάρα να πάει στα καράβια του, έτοιμα να σαλπάρουν για την Αυλίδα τη μικρή και τη μεγάλη Τροία. Με τον λαό τριγύρω του, την Πηνελόπη πλάι και τον Τηλέμαχο μωρό να κλαίει και να χτυπιέται σαν να ’ταν Κάλχας κι έβλεπε το τι τους περιμένει: αυτόν και τη φαμίλια του, τους Έλληνες, τους Τρώες, τον Αγαμέμνονα σφαχτό, τον Έκτορα γδαρμένο, την Κλυταιμνήστρα φόνισσα και θύμα του παιδιού της, τον Αστυάνακτα αλοιφή —αχ, γκρεμοτσακισμένο—, τη Χρυσήδα κόκκινη, στο αίμα της πνιγμένη, τον Αχιλλέα άψυχο, άσπρο σαν κιμωλία και τ’ άλογά του αθάνατα να κλαιν τ’ αφεντικό τους, δρομέα, και πολεμιστή, και μέγα αλογατάρη, που ’χε κορμί αθάνατο απ’ την κορφή ως τα νύχια και μοναχά στο πόδι του τ’ αδύνατο σημείο, ολίγη σάρκα και θνητή σαν φέτα πορτοκάλι. Αχίλλειος η φτέρνα του και πέρασμα θανάτου κι εκεί βρήκε να καρφωθεί το βέλος του φονιά του.

Μόνο η Ελένη έμεινε Ωραία και μοiraία του Μενελάου φυσικά και του ωραίου Πάρη. Της Σπάρτης η βασίλισσα και όλεθρος της Τροίας ή αδειανό πουκάμισο, στην Αίγυπτο χαμένη ανάμεσα σε φοινικιές, και μύγες, και κουρμάδες σαν έπαθλο για βασιλείς που γίναν κερατάδες. ”

ISBN: 978-618-03-0200-4

9 786180 302004
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 80200

Εικονογράφηση: Βασίλης Γρίβας